

Woonactivisten

Actieeeee!

De actiegroep Niet Te Koop houdt begin januari haar 200ste straatactie tegen de verkoop van sociale huurwoningen. En de Bond Precaire Woonvormen

voorkwam vorige maand dat dertig kwetsbare huurders dakloos raken. Leidt al het activisme tot een luidruchtig 2025?

• Woonopstand bespreekt voor 2025 nieuwe protesten: 'Laat huurders het beleid bepalen'

daar onze eisen overhandigd. Zo bereikten we stap voor stap dat de verhuurder niet langer om ons heen kon. Het dwong ze om na te denken over hun menselijkheid, verantwoordelijkheid en bestaansrecht.'

De huurders, sommigen al ver in de tachtig, hebben na slapeloze maanden eindelijk zekerheid. Ook als de woningen op den duur toch nog worden gesloopt, houden ze dankzij het vaste huurcontract recht op fatsoenlijke huisvesting. Abel: 'Een paar maanden geleden leek dit ondenkbaar. Nu is het een succesverhaal dat anderen inspireert.' Hij gelooft sterk in deze wijze van organiseren: 'Dit succes bewijst de kracht van collectieve actie. Grassroots bewegingen als de onze laten zien dat veranderingen van onderop ontstaan. Door samen te komen en je te organiseren, creëer je een tegenmacht. Dit soort acties doorbreekt het gevoel van machteloosheid. Verhuurders kunnen individuen negeren, maar een goed georganiseerde groep niet. Echte verandering begint op straat, met gezamenlijke actie. Op zulke momenten vraag ik me trouwens wel vaak af waar de Woonbond is.'

Peper

Zeg tegen activisten dat je voor de Woonbond schrijft en de kans is groot dat je ter verantwoording wordt geroepen. Een activist van Wij Weigeren de Huurverhoging vertelde de verslaggever al eens luid de waarheid. Daarna volgde een botsing van meningen op een bijeenkomst van Extinction Rebellion. Ook andere activisten blijken eensgezind in hun oordeel over het menu van de Woonbond. Ze missen de peper. Het is de eeuwige strijd tussen de belangenorganisatie die in →

// De oplossing van de wooncrisis: laat huurders het beleid bepalen //

Boomstraat 77-A? 'Niet te koop!' Jordaan? 'Niet te koop!' Amsterdam? 'Niet te koop!' De vijftien actievoerders beantwoorden elke vraag van actievoerder Jan Leegwater met een luid: 'Niet te koop.' Twee buurtbewoners kijken deze zaterdagmiddag geamuseerd toe. Een wakker geschreeuwde buurvrouw gluurt verbaasd door haar gordijnen. 'Flits, flits, flits?!' roept Jan door zijn megafoon. 'Actieeeee!' schreeuwen de activisten.

Actiegroep Niet Te Koop is een van de actiefste protestgroepen van Nederland. De leden demonstreren al acht jaar tegen de verkoop van sociale huurwoningen. Begin januari houden ze hun 200ste flitsactie. Zoals altijd op zaterdagmiddag. Zoals altijd tussen drie en vier. En zoals altijd op de stoep voor een huurwoning die door een woningcorporatie te koop is gezet. Ze hangen de gevel vol protestaffiches, ontvouwen hun spandoek, scanderen enkele leuzen en praten met nieuwsgierige buurtbewoners. 'Waar zijn we nou weer tegen?' luidt een enkele keer de vraag van een cynische voorbijganger. Wanneer de activisten vertellen dat ze demonstreren voor een sociaal woonbeleid gaan vrijwel altijd de duimen omhoog.

Actiejaar

2024 was over het algemeen geen groot actiejaar voor de Nederlandse woonbeweging. Veel activisten concentreerden zich op de oorlog in Gaza, de klimaatcrisis en de onderwijsbezuinigingen. Landelijk bracht de wooncrisis minder

mensen op de been dan in voorgaande jaren met demonstraties van Woonopstand, Woonprotest en Woonverzet. Maar lokaal lieten woonactivisten volop van zich horen.

De Bond Precaire Woonvormen, die opkomt voor mensen in onzekere woon-situaties, boekte eind november zelfs een spraakmakend succes. Dertig huurders van sloopwoningen in het Brabantse Reusel krijgen na zeven jaar onzekerheid een vast huurcontract. Dat is goed nieuws voor de kwetsbare ouderen, die dakloos dreigden te raken. Woningcorporatie Wooninc. wilde hen na de maximumperiode van zeven jaar inwisselen voor rechteloze bewoners via een antikraakbureau – strikt volgens de regels van de Leegstandwet. 'Alsof het geen mensen maar meubels zijn', zegt actievoerder Abel Heijkamp. 'Het uitzetten van kwetsbare, bejaarde mensen lijkt volstrekt legaal. Maar is het legitiem? Nee, natuurlijk niet. Het is hartstikke fout! Het is onacceptabel dat mensen zomaar op straat kunnen worden gezet. Nota bene door een woningcorporatie! Het is een fundamentele mensenrechtenschending, een vorm van geweld die we niet mogen normaliseren.'

De Bond Precaire Woonvormen trok met de huurders de afgelopen maanden alles uit de kast: 'We hebben flyers verspreid, steun gezocht bij buurtbewoners, spandoeken opgehangen, ingesproken bij de gemeenteraad, advocaten geraadpleegd, actie gevoerd bij de woningcorporatie,

Tegenmacht tegen bovenbazen

Gevraagd naar zijn drijfveren zegt Jan Leegwater van actiegroep Niet Te Koop dat hij graag een tegenmacht vormt tegen de slecht presterende bovenbazen. 'We willen de fabeltjes van de woningcorporaties doorprikken', zegt Jan, die samen met zijn kompaan Boudewijn Rückert de acties in Amsterdam coördineert. 'De corporaties zeggen dat ze voor elke verkochte of gesloopte woning twee woningen terugbouwen. Dat blijkt dus een leugen. Het aantal sociale huurwoningen slinkt in Amsterdam de meeste jaren.'

Ook nu verkoopt corporatie Ymere een goed gerenoveerde woning, waar een huurder met een klein inkomen fijn zou kunnen wonen. De vraagprijs voor deze kleine woning? 440.000 euro. Dat is alleen te betalen door een koper met een jaarinkomen van minimaal 90.000 euro. 'Hier in de Jordaan is dat vaak een expat.' Als Jan de verkoopprijs van ruim vier ton door zijn megafoon roept, reageren de andere activisten met luid gescandeerde lettergrepen: 'Be-la-che-lijk!'

// Kijk, wij hebben netjes de huur betaalt. Nu komen jullie over de brug voordat wij nog één cent betalen //

vergaderzalen compromissen sluit en de activist die op straat ziet dat het snel anders moet.

'Die verklaring vind ik te gemakkelijk', zegt Abel. 'Ook een belangenorganisatie als de Woonbond behoort te beschikken over een zogenoemde escalatieladder. Wat doe je als je aan de overlegtafel niet binnenhaalt wat je wilt bereiken? Ga je dan voor een slap compromis of ga je met z'n allen over tot actie, zoals de campagne van Wij Weigeren de Huurverhoging? Je kunt hiervoor via de huurdersverenigingen lokaal mobiliseren of ook landelijke acties voeren. Wat dat betreft, komen er spannende tijden aan. Na het afgebroken overleg over de huurverhoging ben ik heel benieuwd welke inzet en vorm de Woonbond de komende tijd kiest.'

Abel constateert dat de woonbeweging in het buitenland vaker hardere eisen stelt en ook hardere acties voert: 'Neem Spanje, waar ze gewoon halvering van de huren eisen. Laat ik geen lelijke dingen zeggen, want we moeten de gelederen gesloten houden. Maar het verbaast me wel dat ik bijvoorbeeld op de besprekingen van actiecoalitie Woonopstand na onze grote demonstratie op 17 oktober 2021 zeer zelden mensen van de Woonbond zie.'

Daarin komt wellicht snel verandering. De mensen van de landelijke actiecoalitie Woonopstand nodigden de Woonbond uit voor een goed gesprek begin december. Woonactivist Mustapha Eaisaouiyyen

hoopt van harte dat de groepen gezamenlijk kunnen optrekken. Een nieuwe demonstratie is in de maak. 'Wij willen in 2025 gaan demonstreren voor meer zeggenschap van huurders. We denken dat daar de komende jaren de oplossing van de wooncrisis ligt. Laat huurders het beleid bepalen', zegt Mustapha. De tweede inzet van het komende protest is een huurbevrozing van minstens vijf jaar. Als het aan Woonopstand ligt, staat in het nieuwe jaar op menig spandoek: '0 procent'.

Ook woonactivist Robbert Vullings (betrokken bij Wij Weigeren De Huurverhoging én actief Woonbond-lid) ziet een goede mix in huurbevrozing en zeggenschap: 'Dat zou nu een goede actie zijn. Dat we met z'n allen zeggen: "Kijk jongens, wij hebben netjes de huur betaalt. Nu komen jullie over de brug voordat wij nog één cent extra betalen." En laten we inderdaad de zeggenschap bij de huurders leggen en niet bij de woningcorporaties en de vastgoedcowboys. Want die kunnen het overduidelijk niet. Anders hadden ze wel iets gedaan in plaats van alleen maar zeuren. We moeten met z'n allen de wooncrisis terugdringen. Dus iedereen moet z'n best doen en niet alleen de huurders.'

Bewondering

Mustapha heeft goede hoop dat in 2025 veel mensen gaan protesteren: 'Alleen door samen op straat te staan, kunnen we druk uitoefenen en echte veranderingen afdwingen. Het klopt naar mijn gevoel dat

het in 2024 rond de wooncrisis wat stiller was, doordat veel activisten bezig waren met Gaza en andere belangrijke kwesties. Dat is overigens van alle tijden. Het komt in golven', weet Mustapha, die eerder luid van zich liet horen in de strijd tegen de sloop van de Rotterdamse Tweebosbuurt. Het is volgens hem zinvol af en toe gas terug te nemen: 'Activisme is intens. We zien mensen die op volle kracht bezig zijn, naast hun werk of studie. Dat is bewonderenswaardig, maar ook gevaarlijk. Het risico dat mensen uitvallen is reëel. Daarom moet je zo nu en dan kleine overwinningen vieren en even rust nemen. De kracht van onze beweging zit niet alleen in passie, maar ook in zorg voor elkaar.'

Wat hem drijft? 'Voor mij draait dit om rechtvaardigheid. Iedereen verdient een dak boven zijn hoofd, ongeacht inkomen of achtergrond. Ik zie hoe gezinnen vastlopen en jongeren noodgedwongen thuisblijven. Dat raakt me diep. Activisme is mijn manier om te zeggen: dit is niet normaal en we accepteren het niet langer. Mijn motivatie? De hoop dat mijn kinderen in een wereld opgroeien waar wonen een recht is; geen luxe. Deze strijd is persoonlijk én collectief. Het is hard werken, maar ik geloof in de kracht van solidariteit en doorzetten.'

• Een actievoerder beschrijft de stoep bij de ex-huurwoning in de Jordaan

Ook Robbert noemt rechtvaardigheid zijn belangrijkste drijfveer: 'Ik groeide op met de VVD-leugen dat hard werken je vooruit helpt. Ik ontdekte helaas pas laat hoe oneerlijk dit systeem daadwerkelijk is. Er zijn mensen die alles hebben, maar niets bijdragen, terwijl anderen keihard werken en alsnog niet rondkomen. De huurmarkt is een voorbeeld van die ongelijkheid. Mensen met onzinbanen, zoals verhuurders, doen niets. En de hardwerkenden in bijvoorbeeld de zorg en het onderwijs moeten vaak onder andere door hoge huren de rekening betalen.'

Positief

Hoewel Robbert een enkele keer gefrustreerd terugkeert van een vergadering, geeft het activisme hem vooral veel energie: 'Wat me hoop geeft, is de kracht van samenkomen. Of het nu bij een demonstratie is of gewoon met een kop koffie in een buurthuis. Die verbinding werkt. Je leert dat je niet alleen bent in je strijd. Zelfs kleine overwinningen, zoals een verworpen huurverhoging, maken een enorm verschil. Huurderswerk kan zwaar zijn, maar het hoeft niet altijd bitter te zijn. Juist door een hoopvolle sfeer te creëren, kunnen we laten zien dat we niet alleen strijden tegen onrecht, maar ook werken aan iets beters. Als ik de lezers van dit verhaal één ding zou mogen meegeven, dan wil ik benadrukken dat activisme ook gewoon leuk kan zijn.'

Vrolijk boos. Zo zou je actiegroep Niet Te Koop zeker kunnen noemen. Enerzijds zijn de leden oprecht boos over het woonbeleid. Anderzijds zoeken ze met grote regelmaat vrolijk elkaars gezelschap. Deze zaterdagmiddag gaan drie actievoerders na afloop bij een buurtbewoner koffiedrinken. Twee anderen lopen verder naar de drukke Noordermarkt aan het eind van de straat. 'Het is ook gewoon leuk om samen met elkaar actie te voeren', zegt Jan. 'Noem je ons vrolijk boos? Daarin heb je misschien wel gelijk. We willen graag veranderingen in gang zetten. Dat doen we in een soms vijandige wereld. Dat hou je alleen vol als je het ook een beetje leuk hebt met elkaar.' ←

Woningcorporatie of vastgoed-speculant?

Actiegroep Niet Te Koop boekte dit jaar een klein succesje. De gemeente Amsterdam maakte met de woningcorporaties de afspraak dat in de periode 2024-2028 minder sociale huurwoningen worden verkocht. De activisten vrezen dat het opnieuw bij mooie woorden blijft. 'Boterzacht', zegt een actievoerder over de gemaakte afspraak. 'Er staat geen enkele sanctie op', weet haar buurman. 'Het gaat nog steeds om vele honderden verkochte woningen per jaar.'

Een derde activist wijst naar de etagewoning die corporatie Ymere onlangs te koop heeft gezet: 'Volgens de afspraken zouden zulke woningen niet meer worden verkocht. En ze doen het toch. Want ze willen geld verdienen.' Dat geeft Ymere ook ruiterlijk toe in haar meest recente jaarverslag: 'Verkoop van sociale huurwoningen blijft noodzakelijk om de financiën van Ymere op orde te houden.' Op de website niettekoop.org noemen de activisten de woningcorporatie daarom pesterig 'vastgoedsspeculant'.

// Verhuurders kunnen individuen negeren, maar een georganiseerde groep niet //